

[S. 1.]

MISSIVE, ingekomen in de zitting van den 21sten September 1871.

's GRAVENHAGE, den 18den September 1871.

Ik heb de eer U Hoogedel Gestr. aan te bieden het bij art. 60 der Grondwet voorgeschreven jaarlijksch Verslag van het beheer der Overzeesche kolonien en bezittingen en van den staat waarin zij zich bevinden.

Overeenkomstig den laatstelijk aangenomen regel bevat het Verslag, voor elke der hoofdgroepen: Nederlandsch Indie, Suriname, Curaçao, Kust van Guinea, de statistiek over 1870, met mededeelingen, die zich aan het vorig Verslag aansluiten tot den datum der jongste tijdingen.

Ten gerieve bij de bewerking, is in de inrigting der mededeelingen slechts deze verandering gekomen, dat berigten later dan 1 Augustus jl. ontvangen, even zeer als bestuursdaden hier te lande na dien datum, bij noot zijn opgenomen.

Bij het Verslag betreffende Suriname wordt overgelegd het, ingevolge art. 39 van de wet van 8 Augustus 1862, (*Staatsblad* n°. 164), door den Gouverneur dier kolonie opgemaakte verslag over 1870 omtrent de werking der maatregelen aangaande de opheffing der slavernij aldaar; voor zooveel noodig bij het Departement van Kolonien var aantekeningen bij noot voorzien.

De Minister van Kolonien,
VAN BOSSE.

Aan den Heer Voorzitter van
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[S. 2.]

KOLONIAAL VERSLAG van 1871. (Nederlandsch (Oost-) Indie.)

A. Grondgebied en bevolking.

§ 1. Grondgebied.

Het grondgebied van Nederlandsch Indie onderging sedert het tijdstip der jongste mededeelingen geene verandering.

De opnemingen tot vermeerdering der kennis van de gedaante en de oppervlakte van het grondgebied werden voortgezet. De topographische en statistische opnemingen worden besproken in hoofdstuk D, § 3 en 7, afdeling V, in welke laatste afdeling ook over agrarische onderzoekingen wordt gehandeld; de geographische en hydrographische werkzaamheden vinden hare vermelding in hoofdstuk E, § 4, terwijl berigten omtrent de onderzoekingen der mijn-ingenieurs worden aangetroffen in hoofdstuk O, afdeling II.

Over eene voorgenomen zending naar Nieuw-Guinea, ter opneming van de algemeene gesteldheid aldaar, zie men hoofdstuk C, § 3, onder "Terrate".

De vraag of de zeestraten Sunda, Bali en Banka als Nederlandsch-Indisch territorium dan wel als internationaal zeegebied zijn aan te merken, werd door den Gouverneur-Generaal in laatstgemelden zin beslist.

§ 2. Bevolking.

De jongste opgaven omtrent het zielental van Nederlandsch Indie, afgesloten onder ultimo December 1870, zijn hierachter verzameld in de bijlagen lit. A, n°. 1 tot en met 14.

De bevolking der buitenbezittingen is thans bijna algemeen afdelingsgewijze vermeld.

Aan de eigenlijke bevolkingstaten zijn weder toegevoegd, voor zooveel Java en Madura betreft, de gebruikelijke tabellen, aantoonende: den ouderdom der Europeanen, de beroepen van dezen en der overige niet-inlanders, het aantal leerlingen op de Mohammedaansche priesterscholen, benevens het aantal inlandsche Christenen. Deze beide laatste opgaven gelden ook voor de buitenbezittingen. Dit is mede het geval met de ten slotte bijgevoegde aantooningen betreffende de in 1870 ter inwoning toegelaten Nederlanders en Westersche en Oostersche vreemdelingen, en met de statistiek betreffende de in dat jaar bekend geworden ongelukken, welke verlies van menschenlevens ten gevolge hebben gehad.

De aantooning betreffende het getal inlandsche hoofden beambten en geestelijken op Java en Madura wordt ditmaal niet overgelegd, wegens te groote onzekerheid nopens de juistheid en gelijkvormigheid der van de residenten ontvangen opgaven, waartegen in den vervolge zal worden gewaakt.

Omtrent den aanwas der bevolking in een zevental gewesten van Java, waar kadastraal-statistieke bureaux in werking zijn, worden gegevens aangetroffen in bijlage lit. N.

Volgens eene beslissing van Januarij 1871 zal door het personeel der statistieke opneming op Java, gelijktijdig met de opneming der inheemsche bevolking, ook eene algemeene telling worden bewerkstelligd onder de Chinezen en andere Oostersche vreemdelingen zoowel in de reeds opgenomen als in de nog op te nemen gewesten. De tegenwoordige cijfers nopens het zielental van deze klassen van ingezetenen berusten op opgaven van de hoofden der betrokken natien in Nederlandsch Indie.

B. Opperbeheer.

Bij Koninklijk besluit van 21 April 1871, n°. 1 (*Indisch Staatsblad* n°. 79), werd aan den heer mr. P. MIJER, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, en zulks onder dankbetuiging voor de door hem aan den lande bewezen diensten. Het voormelde eervol ontslag zal echter, volgens art. 2 van hetzelfde besluit, eerst ingaan met den dag waarop de heer MIJER de functien van Gouverneur-Generaal (door hem den 28sten December 1866 aanvaard) aan zijnen opvolger zal hebben overgegeven, na die gedurende vijf jaren te hebben vervuld.

Als zoodanig is bij 's Konings besluit van 4 Mei 1871 n°. 12, benoemd de heer mr. J. LOUDON, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland. De benoemde Gouverneur-Generaal zal als zoodanig optreden op den dag waarop de tegenwoordige Landvoogd zijne functien aan hem te Batavia zal overgeven.

Het beginsel van decentralisatie vond van de zijde van het Opperbestuur toepassing door de in Januarij 1871 op den Gouverneur-Generaal verstrekte magtiging om de formatie van het personeel beneden den rang van referendaris zoowel bij de departementen van algemeen bestuur als bij de algemeene secretarie voortaan, behoudens inachtneming van zekere voorwaarden, te regelen buiten het Opperbestuur; en van de zijde van den Gouverneur-Generaal zelve, door uitbreiding van de onderwerpen die wegens hun ondergeschikt belang eens vooral ter regeling kunnen worden overgelaten aan de betrokken departements-chefs (vergl. nader over een en ander hoofdstuk II hierachter).

Voor de eerste maal na de in-werking-treding van het Regeringsreglement heeft de Gouverneur-Generaal gebruik gemaakt van de hem bij art. 30 van dat reglement verleende bevoegdheid om, zonder de uitspraak des Konings af te wachten, op eigen gezag en verantwoordelijkheid maatregelen te nemen, waaromtrent de vereischte overeenstemming met den Raad van Indie niet kon worden verkregen.

Het gold een verzoek van het comité der Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij om geldelijken bijstand, tot welks inwilliging de meerderheid van den Raad, — met het oog op de uitdrukkelijke bepaling van een der door de wet bekrachtigde concessie-artikelen: dat de Staat tot geene grootere bijdrage zou kunnen geroepen worden dan de vastgestelde maximum-rentewaarborg, — den Gouverneur-Generaal, ondanks art. 21 van het Regeringsreglement, niet bevoegd erkende.

Vermits de Gouverneur-Generaal zich met 's Raads beschouwingen niet kon vereenigen en het nader schriftelijk overleg het gewenschte gevolg niet had, werd onder 's Landvoogds praesidium eene raadsvergadering gehouden, waarin de zaak nogmaals werd overwogen.

Toen echter de meerderheid van den Raad bij hare zienswijze bleef volharden, besloot de Gouverneur-Generaal — met het oog op de zeer gewigtige gevolgen die eene weigering van hulp zou na zich slepen — als moedende leiden tot eene vervallenverklaring der concessie, terwijl eene beslissing omtrent het lot der Spoorwegmaatschappij in Nederland hangende was — op eigen gezag en verantwoordelijkheid aan de Maatschappij (in den vorm van een renteloos voorschot) tijdelijk geldelijke hulp te verleen. De ordonnantie van 21 Mei 1870 (*Indisch Staatsblad* n°. 51) was daarvan het gevolg.